

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Istorie și Filosofie
1.3 Departamentul	Departamentul de Istorie Antică și Arheologie
1.4 Domeniul de studii	Istorie
1.5 Ciclul de studii	Master
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Arheologie și Studii Clasice

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Sisteme politico-economice în Antichitate						
2.2 Titularul activităților de curs	Prof.univ.dr. Radu Ardevan						
2.3 Titularul activităților de seminar							
2.4 Anul de studiu	I	2.5 Semestrul	II	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	2	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	0
3.4 Total ore din planul de învățământ	28	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	0
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					25
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					46
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					10
Tutoriat					14
Examinări					2
Alte activități:					
3.7 Total ore studiu individual					97
3.8 Total ore pe semestru					125
3.9 Numărul de credite					5

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	<ul style="list-style-type: none"> Înscrierea disciplinei în contractul de studii
4.2 de competențe	<ul style="list-style-type: none">

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	<ul style="list-style-type: none"> Sală de curs cu cel puțin 20 locuri
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	<ul style="list-style-type: none">

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> • Stabilirea faptelor istorice pe baza informațiilor din izvoare și din afara izvoarelor. Sursele disponibile vor fi tratate altfel decât la nivelul de licență, spre a le interoga asupra structurilor economico-sociale și instituționale ale epocii studiate. Evident, acest tip de abordare presupune un grad mai mare de dificultate. Demersul impune dezvoltarea deprinderii de a corela categorii diferite de izvoare. • Capacitatea de a discerne diversele tipuri de societate din Antichitate. Cursanții vor deprinde modalitățile de identificare a acestora, fiecare tip văzut în evoluție. Dar atenția principală rămâne concentrată pe societatea greco-romană antică, deoarece de la ea pleacă evoluția ulterioară a lumii europene. • Criterii pentru a aprecia nivelul și funcționalitatea sistemelor studiate. Judecarea societății antice (și nu numai) în funcție de anumiți parametri, de valorile pe care le-a promovat și măsura în care au influențat evoluția civilizațiilor ulterioare. Cazul concret avut în vedere este cel antic mediteranian, dar metodele și criteriile capătă valoare universală. • Înțelegerea sistemelor instituționale antice în corelație cu economia și societatea în care acestea apar și se dezvoltă. Se va urmări și explica felul în care aceste paliere se intercondiționează reciproc, în fiecare perioadă studiată. • Aprecierea critică a istoriografiei domeniului. Pentru fiecare obiectiv tratat la curs se va invoca istoriografia de bază, evidențiindu-se evoluția cunoașterii și fenomenul distorsionării ei de către anumite ideologii.
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • Utilizarea unor cunoștințe dobândite în alt mod, pentru a obține altfel de rezultate. Această abordare a istoriei lumii grecești și romane antice devine un caz concret al unor posibile interogații mai largi, pentru tot spectrul cunoașterii istorice. • Viziunea clară asupra importanței civilizațiilor studiate, ca bază lumii europene de astăzi. Se pun în lumină valorile specifice civilizațiilor greacă și romană, valori care se regăsesc în mare parte în cele ale societăților democratice contemporane, în antiteză cu alte civilizații trecute ori prezente. Cursanții capătă astfel o viziune argumentată și asupra importanței acestora pentru lumea de azi.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> • Cunoașterea și înțelegerea evoluției specifice a societăților antice mediteraniene, care au pus bazele civilizației europene, precum și a instituțiilor acestora.
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> • Deprinderea de a opera cu metode și criterii specifice pentru istoria societății civile antice, ca bază pentru explicarea fenomenelor istorice din lumea antică greco-romană.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
Principiile și noțiunile esențiale ale studierii istoriei sociale; prezentarea obiectivelor cursului. Trăsături social-culturale specifice civilizațiilor orientale ori neeuropene; asemănări și deosebiri cu Creta antică și lumea miceniană.	Prelegere, conversație frontală.	Necesită apel larg la cultura generală și cunoștințele anterior dobândite.
Civilizația greacă în epoca homerică; economie, societate, stat, cultură și religie; criza acestei lumi și formarea cetății (<i>polis</i>).	Prelegere, conversație euristică, analogie.	A se insista pe noțiunile de cetățenie și de cetate.
Lumea greacă arhaică, marile transformări economice și sociale; colonizarea. Noua societate, instituțiile acesteia și evoluția ei politică. O cultură europeană.	Prelegere, demonstrație.	Se recomandă folosirea hărților și a unor imagini cu monumente semnificative.
Dezvoltările social-politice și culturale ale epocii clasice. Avântul din secolul V și criza secolului IV; limitele modelului civic.	Prelegere, conversație deductivă, analogie.	Permite recursul larg la cultura generală.
Imperiul lui Alexandru și noile realități social-politice. Lumea elenistică, forme de societate și de stat, realizări și limite.	Prelegere, conversație euristică, problematizare.	A se insista asupra plasării pe hartă a statelor.
Evoluții economice, sociale, culturale și religioase în epoca elenistică. Forme de conviețuire, cetățenie și aculturație.	Prelegere, analogie, deducție.	Problema variantelor elenizării necesită atenție specială.
Roma regală, societate și stat. Republica timpurie și instituțiile ei.	Prelegere, analogie.	Este utilă o incursiune în realitățile Italiei preromane.
Transformările fundamentale ale Romei republicane (integrarea plebeilor, cucerirea Italiei). Noile evoluții sociale, instituționale și culturale.	Prelegere, dezbateri, conversație euristică.	Subiectul permite analogii, dar se impune a se sublinia și diferențele.
Marile cuceriri romane și efectele lor. Transformările economice și sociale, efectele culturale. Relația cu provinciile. Disfuncții și tensiuni noi.	Prelegere, demonstrație.	Trebuie pus accentul pe efectele politice ale mutațiilor sociale.
Criza Republicii romane: cauze, forme de manifestare, efecte. Războaiele civile și specificul lor. Evoluții vizibile în societate și stat.	Prelegere, analogie, deducție.	A se elucida explicațiile tradiționale, devenite prejudecăți.
Regimul Principatului. Restructurarea instituțională. Noua societate și mobilitatea ei. Mutații în cultură și religie, romanizarea. Limitele modelului.	Prelegere, dialog.	Se pot prezenta și evoluțiile mai recente în explicarea romanizării.
Criza de sistem din secolul III, cauze și efecte. Modificări economice și sociale. Regimul Dominatului.	Prelegere, conversație euristică.	A se accentua noile realități economice și sociale.
Societatea antică târzie, structură și mobilitate. Instituții și mentalități, modificarea valorilor. Cultura și arta. Avântul creștinismului.	Prelegere, deducție.	Problema ereziilor se cere explicată.
Lumea antică târzie în tranziție spre evul mediu; societate, cultură, comportamente. Relațiile cu barbarii. Moștenirea antichității clasice în domeniul social și instituțional, continuități valorice și culturale; importanța acestei moșteniri pentru lumea europeană de azi.	Prelegere, problematizare.	Atenție specială pentru problemele noilor conviețuiri cu barbarii.

Bibliografie

N. D. Fustel de Coulanges, *Cetatea antică*, București, I-II, 1982
 Fr. Chamoux, *Civilizația greacă în epocile arhaică și clasică*, București, I-II, 1985
 Fr. Chamoux, *Civilizația elenistică*, București, I-II, 1985

G. Glotz, *Cetatea greacă*, București, 1992
 M. Crawford, *Roma republicană*, București, 1997
 G. Boissier, *Cicero și prietenii săi*, București, 1977
 Fr. Jacques, J. Scheid, *Rome et l'intégration de l'Empire*, Paris, 1990 (vol. I)
 G. Alföldy, *The Social History of Rome*, Baltimore, 1988 (se mai pot folosi edițiagermană – Wiesbaden 1985, oriceamaghiară – Budapest 1998)
 M. Rostovtseff, *Economic and Social History of the Roman Empire*, Oxford, 1952
 M. Rostovtseff, *The Social and Economic History of the Hellenistic World*, Oxford, 1941 (sau edițiaitaliană – Roma 1956)

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații

Bibliografie

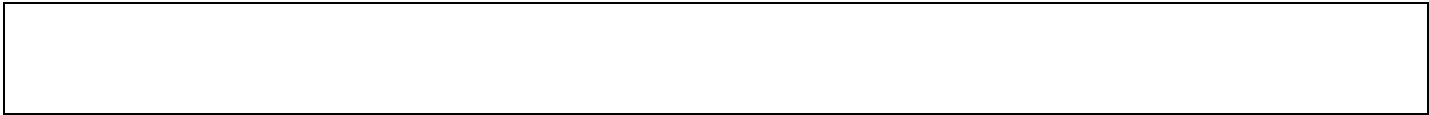
9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Cursul oferă o înțelegere largă a realităților economice, sociale și instituționale din Antichitatea greco-romană, ceea ce îi familiarizează pe cursanți cu diversitatea proceselor istorice și explicarea lor nuanțată. Totodată, ei primesc noțiuni concrete despre evoluția cunoașterii domeniului. Toate acestea duc la câștigarea capacității de judecată independentă asupra proceselor istorice și a izvoarelor. Așa că absolvenții se pot ilustra apoi ca specialiști superior calificați, la nivel european, în diverse compartimente ale muncii de cercetare a civilizațiilor vechi sau chiar mai recente (arheologie, istorie, muzeologie, sociologie etc.) ori în învățământul de orice nivel, sau pot folosi aceste acumulări în alte domenii ale unei activități intelectuale. De asemenea, ei capătă o bază foarte solidă pentru o eventuală carieră administrativă ori chiar politică. Îndeosebi primesc o fundamentare a valorilor care stau la baza civilizației europene, deci și o conștiință mai clară a importanței cultivării și apărării lor în lumea democratică de azi.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Cunoașterea teoretică a problematicii studiate și explicarea proceselor istorice.	Examen scris.	100 %
10.5 Seminar/laborator			
10.6 Standard minim de performanță			

- Capacitatea de a descrie și explica sumar un proces social și instituțional din lumea antică, fără erori grave ori interpretări forțate.

Data completării

20.04.2015

Semnătura titularului de curs

.....

Semnătura titularului de seminar

.....

Data avizării în departament

.....

Semnătura directorului de departament

.....